

TERÉNNÍ ÚKOL - Ekologická olympiáda 2016/2017 - Pražské krajské kolo

Návrh úprav biokoridoru ve vybraném úseku Botiče

Popis zájmového území

Jméno Botič dostal potok od slova „bobtnání“ (zatápnění), které zapříčiňovaly přívalové srážky vypadlé do jeho povodí. V současnosti došlo k částečnému omezení povodňových událostí, a to díky výstavbě přehrady Hostivař. (zdroj – Lesy HMP) Botič je největší pražský přítok Vltavy a nejspíš proto je nejznámějším pražským potokem. Pramení jihovýchodně od Prahy, blízko obce Čenětice. Do Vltavy se vlévá u železničního mostu na Výtoni. Do Botiče vtéká množství potoků a menších vodotečí, například Průhonický, Chodovecký, Měcholupský, Milíčovský, Pitkovický, Slatinský potok. Na toku je kromě několika menších rybníků místního významu vybudována Hostivařská přehrada, která se využívá převážně pro rekreaci. Koryto je v horní části v přírodním stavu (vyjma opevněných částí při průtoku některými obcemi). Ve střední části, pod Hostivařskou přehradou, má Botič podobu přirozeně meandrujícího toku s řadou tůní. Toto území, s výskytem chráněných a ohrožených druhů ptactva a společenstvem vodních živočichů, je vyhlášeno jako přírodní památka Meandry Botiče. Potok v této lokalitě vytvořil až dva metry hluboké meandrující koryto, vytvářející na soutoku s Hostivařskou přehradou rozlehlé mokřadní stanoviště u Hostivařské přehrady. Vodní vegetace vlastního potoka je poznamenána eutrofizací a není příliš bohatá. Dolní část toku je silně ovlivněna zástavbou a koryto potoka je v této části souvisle upraveno a opevněno. V části je potok „revitalizován“, koryto je upraveno terénní modelací a výsadbou rostlin různých barevných a druhových kombinací (Nusle). Botič protéká dvěma přírodními parky, a to přírodním parkem Botič – Milíčov a přírodním parkem Hostivař – Záběhlice.

Zájmové území:

Od křižovatky ulic U Seřadiště a Petrohradská po most s ulicí Na Folimance

TERÉNNÍ ÚKOL - Ekologická olympiáda 2016/2017 - Pražské krajské kolo

Vytyčení problému:

Úsek Botiče, který jsme vybrali je nefunkčním prvkem v Územním systému ekologické stability (ÚSES) a to ačkoliv je poměrně rozmanitý. Jedním z problematických faktorů je heterogenita antropogenního vlivu, která je dána charakterem toku v území: výrazně zahloubené (regulované) koryto oproti okolnímu terénu, lichoběžníkový tvar koryta, interakce s několika stavbami, 1 × zatrubnění, 7 × přemostění železnicí, vozovkou či chodníkem, 2 × přemostění pěší lávkou (další plánována lávka – ul. Ukrajinská), vydlážděné břehy, břehové porosty včetně vzrostlé zeleně (až na úseky oboustranně lemující). Druhým problémem toku, jakožto sledovaného biokoridoru je místní omezení pouze na regulované koryto Botiče. Minimálně stanovená šíře pro biokoridory – 20 metrů, není ve všech úsecích zajištěna.

V takto pojatém uspořádání není schopný biokoridor plnit své základní funkce. Kromě těchto funkcí čistě ekologických je potřeba navrhované území zasadit do kontextu Prahy a umožnit v něm aktivity, které její občané od území budou očekávat.

Cílový stav:

Cílovým stavem je převést území do takové podoby, která nemusí umožňovat trvalou existenci široké škály druhů, ale neobsahuje překážky abiotického či biotického charakteru znemožňující jejich migraci. Cílem biokoridoru je obnovit/umožnit výměnu jedinců mezi jejich populacemi, tak aby nedocházelo k redukci genetické diverzity nebo umožnit rozšíření a stabilizaci jejich areálu. Podle charakteru můžeme tedy rozdělit biokoridory na kolonizační (organismy tam nebyly, mohou být a je to cílem), migrační (spojují dva stejnocenné ostrovy) a „genetické“ (biokoridor zajišťuje přísun nových jedinců, nové genetické variability do staré populace).

Pro dosažení cílového stavu je potřeba definovat a charakterizovat zájmové skupiny živočichů či rostlin, pro které je tento biokoridor určen a zvážit, jestli je reálné naplnění jeho funkce. Důležitý je z tohoto pohledu účel navrhovaného koridoru, jeho typ. Navrhovat biokoridor pro prostup losa na území Prahy není to pravé. Dále je nezbytné definovat přínosy a rizika navrhovaných úprav atd. Kritérií, která je třeba zvážit, je mnoho.

Pokuste se navrhované změny promyslet i z hlediska investora (státních dotací, Městské části P-10,...) a navrhnout je tak, aby za investici opravdu stály.

TERÉNNÍ ÚKOL - Ekologická olympiáda 2016/2017 - Pražské krajské kolo

Úkol:

- a) **Stav vymezeného úseku:** Zhodnoťte stávající stav z hlediska funkčnosti biokoridoru a zakreslete problematická místa do schématického plánu. Věnujte pozornost fauně i floře a na základě získaných poznatků se pokuste definovat zájmovou skupinu (skupiny) živočichů a rostlin, pro která budete biokoridor připravovat.
- b) **Funkčnost biokoridoru:** Posuďte, z jakých důvodů není současný stav území pro vámi vybrané taxony vhodný a jak se tato situace má změnit. Co způsobuje nefunkčnost prvku? Jaké vlivy na tuto část biokoridoru působí? Je vůbec vhodné zřizovat v hustě obydleném území biokoridor?
- c) **Navrhované úpravy:** Definujte podobu změn, kterými byste současný nevyhovující stav změnili na vyhovující. Navrhněte jak eliminovat vámi zjištěné negativní vlivy. Všechny navrhované změny zakreslete do vámi připraveného situačního plánu (na přiložené papíry). Nezapomeňte návrhy dobře popsat, tak aby bylo patrné, co je nevyhovující a jaké jste našli/navrhli řešení. Při navrhování prvků nezapomeňte na zachování protipovodňové funkce koryta Botiče.
- d) **Zájmy obyvatelstva Prahy:** Zhodnoťte možnosti volnočasové využití, rekreace, estetiky, atd. sledovaného území. Konfrontujte je s účelem vámi navrženého biokoridoru a pokuste se je zahrnout do svých plánů. (Může Vám pomoci jednoduchý průzkum mezi kolemjdoucími, síť cyklostezek atd.)
- e) **Navrhovaný management území:** Zkuste vymyslet, jaká rizika jsou s tímto územím spjata, a to ať již v neupraveném, tak i ve vámi navrženém stavu. Co může kvalitu území do budoucna zhoršit/zlepšit?

Očekávané výstupy:

1. Zpracovaná problematika všech částí úkolu (a–e), tak aby bylo patrné, kterého úkolu se daná část týká.
2. Schéma problematických míst stávajícího stavu – velmi jednoduše, pouze hrubý náčrt! (Možno doplnit o fotodokumentaci.)
3. Mapa se zakreslenými návrhy vylepšujícími funkčnost biokoridoru a jejich popis.